

העם

הכורדי והדרוזי

בלשון בני הארץ, "כורדי" הוא לאו דווקא בן השבט המקופח השוכן באיראן ועיראק, אלא כל אדם שאינו יודע מה לעשות, מחכה בשעת צרה שמישהו יגיד לו כיצד לנהוג.

השבוע, עת הגיע המשבר בהר הדרוזי, ממש מתחת לאף הישראלי, לנקודת השיא, היה דומה שמדינת ישראל כולה הפכה כורדי. אומללה וחסרת-ישע עמדה מול ההור דמנות החרדפמית, לא מתחה את גבולותיה לפני רבכית הדרוזי הישראליים שרצו לחוש מוויניג להצלת אחיהם (ראה להלן), לא עוררה את העניין במועצת הבטחון.

לאדיב אל שישאלי, שאינו כה אדיב כשהמדובר בצרות ישראל, ניתנה שהיה מספקת לדכא את המרד בנחת. התוצאה לא איחרה לבוא: בנו של המנהיג הדרוזי האגדי, סולטאן אל-אטראש (העולם הזה 850), הופיע ברדיו דמשק, היכה על חטא, האשים בכל העניין את — מדינת ישראל.

מדיניות

ארמיה

שעה שרוב אורחי המדינה הפנו את עיניהם צפונה ומערבה, ציפו לפעולה הישראלית שלא באה, הסתכל אורח אחד דרומה, באותה הצלחה. האורח: חבר משק גינוסר ותלמיד האוניברסיטה, יגאל אלון.

במאמר בעתון פנימי בו הגיב על המצור המצרי שהוטל על אילת וסגירת תעלת סואץ (ראה רפורטאז'), רמז אלון כמעט בגלוי שלדעתו הגיעה השעה לענות בפעולה מלחמתית על פעולה מלחמתית. כתב אלון: "כלום פטורים אנו מן החשש שהש"למה מצד הא"ס וקבלת הדין מצדנו — אינם עשויים להרחיב את המצור... גם על פני הים התרכזו... טוב כי נזכור: החלטת עצרת א"ס בדבר הקמת מדינת ישראל... לא היה בכוחה בלבד לממש את ההחלטה, אלא לאחלצנו במלוא כוחנו ה"עצמי להקמתה ולהגנה עליה".

מיעוטים

כס נחושת רקוע

האסיפות הסועריות של הדרוזי תושבי ישראל, בהן גידונו המאורעות בסוריה (העולם הזה 850), הגיעו לשיאן באסיפת הנכבדים המסכמת שנערכה בבית-העלמין של השישלת הסאירפית, השוכן בכפר ג'וליס לא הרחק מעכו. משתתפיה, נציגי הדרוזי מכל קצות הארץ, התבסאו באורח קיצוני ביותר, חדור התלהבות דתית קנאית.

מתוך יותר, יחסית, היה החשוב שבין המנהיגים. אמן אבן מוחמד טאריף, בן המשפחה שהוציאה מקרבה משך 200 השנים האחרונות את מנהיגיה הדתיים-הרוחניים של העדה הדרוזית בארץ. בבית-האבן המרווח שלו, שלידו שוכנת מכונת חדישה, התפנה השייך בעל הדמות הנבואית כמעט לסכם את המצב.

הד בכל הפיניות. הקשר בין העדה

הדרוזית שבארץ לבין זו שבגבול דרוזי אינו דתי גרידא, טען טאריף לבה-הזקן. בשנת 1925, עת התמרדו הדרוזי בהר נגד הצרפתים, חשו רבים מאחיהם בני-הארץ לעזרתם. רוב המתנדבים, בני הכפר בית ג'אן שליד צפת, עשו את הדרך, מהלך שלושה ימים, ברגל, וזו שמאו היתה המלה ספידיה (צפת) בהר, שם נדרף לגבורה ועוורו.

הדרוזי הם כפס-נחושת מרוקע. קבע ה"שייך", הכה בצידו האחד וההד "שמע בכל פינותיו". גם הפעם, אמר, רצו לחוש לעזרת אחיהם. נתקלו בהתנגדות בגלל ה"עובדה שרבים מכני עמם משרתים בצה"ל". "העמידו את בנינו בגבול הצפוני", דרש.

בחזה או כנב. אילו היתה הכרירה בידם, לא היו הדרוזי מתמהמהים אף ליום אחד, אמר. "כל מי שמכיר את הדרוזי יודע שהמתנגל להם סופו ברע. כשנפול אצלנו חלל במלחמה אין צער ועצב, אך אנו מתכוננים היכן פגע הכדור: אם בחזה, אחינו הא אמיץ-הלב. אך אם מגבו נפגע — תחול מארת אלוהים על ראשו".

היחסים בין הדרוזי והמוסלמים בארץ היו גרועים מאד בתקופת המנדט. שופרו במקצת אחרי קום המדינה, הירדו עתה שוב. "המוסלמים שמחים לאידנו", טען השייך במרירות. שישאלי ומרעיו דומים, לדבריו, לנחש כפורה-הסובה המכיש אדם שהניחו בחיקו ביוסקר להצילו מקפאון.

מה לעתיד? "בתור איש-דת", אמר, כשעניו התכולות נפקחת לרוחה וזקנו מרטט על חזהו בהתרגשות, "עלי לומר כי מבטחנו באללה, כי בניו אנחנו!"

יחסי-חוק

מבוכה ושמה דיפלומטיה

כבכל ארץ אחרת, כן גם בישראל, לקחו הנציגויות הזרות לעבודה בלשכותיהן פקידים מקומיים, כלומר אזרחי ישראל. העבודה בנציגויות זרות השתלמה בדרך כלל יפה, מאחר שהן שילמו יותר מן המשכורת המ"קובלת בשוק העבודה המקומי. אולם בימים האחרונים, נראה כי יחד עם הפקידים הישראליים צצו גם בעיות ישראליות.

חברת נסיעות אחת הודיעה ללקוחותיה כי יש בידה לסדר אשרות הגירה לאי אלו ארצות בקהיליית העמים הבריטית, תמורת סכומי כסף שבין 150 ל-300 לירות ישראלי. סכומים אלה הועברו, עד כמה שידוע, לאחר הפקידים בקונסוליה הבריטית, שהציגו להם הסדיר את העניין באחדים מן המקרים. אולם אותו פקיד עזב את עבודתו לפני זמן מה, ואילו משרד הנסיעות המשיך לה"ציע שירותים אלה, בתקווה שיעלה בידו "לשכנע" פקיד אחר לקחת את מקומו של זה שעזב. משלא הצליח משרד הנסיעות לעשות זאת, פרצו סיכסוכים בינו לבין הלקוחות והפרשה כולה יצאה לאור.

פרשה זו גרמה לשלטונות ישראל כאב ראש דיפלומטי קטן ביחס, כיוון שמיד עם גילוייה טיפלו בה הבריטים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים. אך פרשה אחרת גרמה לכאב ראש גדול יותר.

שיטה להכנסות. הצירות של אחת המדינות הגדולות ביותר באמריקה הדרומית

הציעה אשרות הגירה לארצה, תמורת הסכום "הפעוט" של 1500 לירות ישראליות. יודעי דבר טענו כי לא היתה כאן מעילה מצד פקיד זה או אחר בנציגות, אלא מדיניות בלתי רשמית של אותה ארץ, שהגדילה בדרך זו את אוצר מדינתה, בפרט כשחלקה-ארי מן הסכום שולם במטבע קשה. אדם יוצא א"תה מדינה דרום-אמריקאית, הנמנה על מקורבי ראש הנציגות עצמו, טען כי הדבר נעשה בידעית ראש הנציגות ואף בידעית משרד-החוק של המדינה הנוגעת בדבר. דבר זה לא נתפרסם בשום מקום, אף

חיפה לבין התאחדות בעלי התעשייה שייצגה את שפן הנסיון אלפא. הנסיון שאנשי-המרע של המועצה עסקו בו: השגת חוזה עבודה בעל שני סעיפים עיקריים — א) עבודה מ"אורגנת במפעל וקבלת כל הפועלים רק דרך לשכת"העבודה", שדרכה, לסענת מזכיר המ"ר, יכלו לקבל עבודה גם שאינם חברי הסתדרות; ב) כל סועל בלתי-מאורגן יח"יב בתשלום 2% ממשכורתו לאגוד המקצועי, מאחר שאף הוא נהנה בעקיפין מהמלחמה המקצועית של האגוד שאינו חבר בו. התאחדות בעלי התעשייה גילתה רוחב לב:

אסיפת מחאה דרוזית בג'וליס

בחיק, נחש כפוי טובה

היא מוכנה לשלם אפילו 3%, טענה, אך לא להסתדרות כי אם ללשכת העבודה.

כפצפוי, בנצחוני! בעוד המשא-ומ"ת מתנהל, הופיעה בבית-החרושת קבוצת פועלים שפילסה לה דרך אל תוך המפעל בעזרת יחידת שוטרים. משתתפי "המשמרת" לא נכנעו. "לא ניתן לשבור את השביתה", צעקה עסקנית מוזקנת. נערה שהתפרעה יתר על המידה, נעצרה ונלקחה למכונית השיטור. אולם בצהריים הופיעו השוטרים למלא תפקיד הפוך, לסייע בהוצאת הפועלים. היה זה אחד מתאניה של המועצה לחידוש המשא-ומתן, לדבריו של שובר שביתת"הימאים יוסף אלמוגי, מזכיר המועצה, "כפי שאפשר היה לצפות, בנצחוני". אמנם, 3% מהשכר שולמו לעת עתה ללשכת-המס, עד שייקבע גורלם הסופי, אך תשמישי הקוסמי טיקה יצרו מעתה ואילך באופן מאורגן בהחלט.

מנגנון

כל עשרים רגע

טחנות הצדק טוחנות, כידוע, לאס. אטיות במיוחד הן טחנות הצדק בישראל, שסגלה השיפוטי חסר-אונים לנוכח זרם המשתפטים הגואה. עד יותר לאט טוחנות, כנראה, טחנות הסטטיסטיקה. לפיכך אין לתמוה שכאשר משרד המספטים והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה טוחנים במשותף בשנת 1954 הם מפיקים סטטיסטיקה על פעולות בתי-המשפט בשנת 1951.

בטחניה מאוחרת זו, שנסתייכה השבוע, התגלו כמה מספרים מעניינים על מה שהיה ארץ בשנת 1951 לפני ומאחורי דוכני בית המשפט העליון, שלושה בתי-המשפט המחוזיים (ירושלים, תל-אביב, חיפה) ו-17 בתי המשפט לשלום. א. אילוסטית ישראל, שמד תה מיליון וחצי נפש לפני חלוש שנים. חילקה בינה לא פחות מ-115846 משפטים, מספר העולה על מספר הספרים העבריים המקוריים שאותה אוכלוסייה רכשה משך אותה שנה.

התוצאה המתבקשת: עומס מדהים על מאוני הצדק. אם כי כל אחד משבעה השופטים העליונים היה יכול להסתפק בבירור 100 משפטים לשנה, כבר נאלץ כל אחד מ-23 השופטים המחוזיים לספל ב-375 משפטים לשנה. גרועה מכל היתה מנתם של 26 שופטי השלום: בחלקם נפל ממוצע (המשך בעמוד 12)

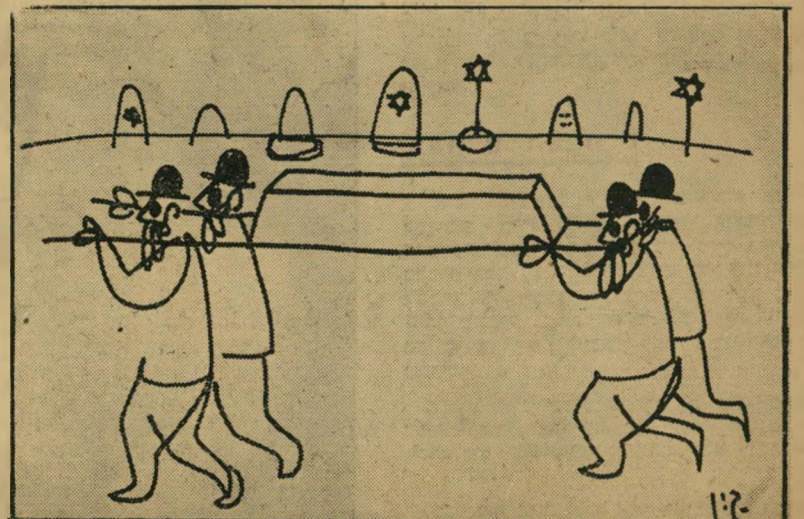
עבודה

בושם מאורגן

"הנה בעל בית-החרושת!" נשמעו קריאות. "אחריו!" חבורת הנערים לא חיכתה הרבה, רצה אחרי קריאותיה לעבר האיש גבה-הקומה שמיהר למנות. עם הגיעם אליו הוחלפו קריאות הבוה במקלות שהונחתו בלי רחמים על גב הקורבן עד סגירת דלת המכונית שהסתלקה בהירה.

לא היה זה מחזה יוצא-דופן בסביבת בית-החרושת לתמרוקים אלפא ב-14 הימים האחרונים. משך תקופה זאת נאספו ליד המפעל מרי יום ביומו, בפקודת מועצת פועלי חיפה, כל אלה שפסקו ללכת על ארבע, יחד עם אלה שאינם מוכרחים עדיין ללכת על שלוש. פר"עלת שניסתה להיכנס לעבודה למרות השב"תה (ומחוסרות-עבודה מעוניינות נמצאו ל"רוב), היתה תוך זמן קצר מאבדת את כושר עבודתה בצורה שהבטיחה את הצלחת ה"שביתה".

השפן והנסיון. במשך תקופה זאת התנהל משא-ומתן קדחתני בין מועצת פועלי

"התקציב מאוזן!"

* 1949: משפט אחד על כל 18 תושבים.
1951: משפט אחד על כל 13 תושבים.
** מאז הופחתה מספרם, הועמד על 12.